

HÖGSKOLAN FÖR LÄRANDE OCH KOMMUNIKATION
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Grammatiska fel i elevtexter

En jämförelse av grammatiska felstrukturer hos elever med svenska som modersmål, och elever med svenska som andraspråk.

Anne Ekwurtzel

Examensarbete 15 hp
Svenska språket och litteraturen
61-90 hp
Läraryrket
HT 2011

Handledare
Barbro Lundin
Examinator
Ylva Lindberg

Abstract

The method used in my composition is qualitative investigation of written texts made by students from ninth grade and upper secondary school. The texts are standardized achievement tests from the year 2000. The purpose of my study was to compare grammatical errors made by Swedish students to typical errors made by second language students, and then see and try to understand which difficulties each group have due to the identified structures of error. To a large extent my results are in accordance to what previous research has shown, but there is one category in my study which stands out, and that is concord of verbs. That is not represented in the research I took part of. In my study one can see some grammatical structures of error dominating one group of students more than the other. The Swedish students have difficulties with the reflexive pronoun *sin*, case declension concerning *de/ dem* and *han/ honom*, but also when it comes to referring in context. The students with Swedish as a second language make errors in the categories of concord concerning adjectives and verbs, word order and determination. They lack knowledge in formation of the plural, even though I found little evidence for that in my study, but since it is a frequent mistake made by students with Swedish as a second language, I decided to include it in my written composition.

The reasons for the grammatical mistakes made by the students somewhat differs. The errors concerning reflexive pronouns among the Swedish students are partly due to influence from other languages such as English and Danish (in the southern parts of Sweden). The problems due to case declension are believed to partly derive from word order. In the category of concord concerning adjectives the errors are made by students with Swedish as a second language. The category is difficult to fully comprehend for them, and the reasons for that can be regional accent, but also the fact that Swedish grammar is somewhat inconsistent. Errors in word order are typical for second language learners. The Swedish language differs in that matter compared to several other languages. Determination is another category represented only by second language learners. The Swedish language has a complicated system when it comes to determination. That explains some of the errors, but another reason is that many languages lack determination, and this leads to so called *interference*. This in turn means learning difficulties. The formation of the plural is difficult for second language learners, and cause mistakes. The Swedish language has six different ways to create plural endings, and many languages lack correspondence to that. Often some grammatical structures tend to subject to generalization towards knowledge. The last category of grammar which is difficult

for second language learners and to a minor extent for Swedish students, is concord concerning verbs. None of the scientist categorizes that as particularly difficult, but I found some examples. The reasons for the errors concerning the Swedish pupil in the study could be due to regional accent and colloquial expressions. The second language learners appear to lack knowledge in the connection between auxiliary verb and main verbs, perhaps due to *interference*.

Teaching grammar in school is important if one wants to overcome the structures of error made by the pupils. By identifying different grammatical difficulties done by both second language learners and Swedish pupils, and make connections to language background, I think it will create an awareness which will increase their knowledge.

Nyckelord/ keywords: andraspråksinlärare, grammatiska strukturer, svenska, modersmål

Innehållsförteckning

Abstract	2
Inledning	5
Frågeställningar	5
Metod	5
Bakgrund	6
Tidigare forskning om grammatik bland andraspråksinlärare och svenska elever	6
Reglerna för de grammatiska felen i elevtexterna	11
Kongruensböjning	11
Ordföljd i svenskan.....	12
Verbkongruens.....	13
Species/ bestämdhet i svenska.....	14
Pluralbildning av substantiv	16
Pronomen- ersättningsord med syftning.....	17
Reflexiva pronomen: <i>sig</i> och <i>sin</i>	17
Första och andra personens possessiva pronomen.	18
Kasusböjda pronomen	19
Vetenskapliga teorier inom andraspråkforskning	20
Behaviorismen	20
Kontrastiv hypotes	21
Den universella grammatiken	21
Kongruensböjning av adjektiv och pronomen	22
Felaktig ordföljd	23
Verbkongruens.....	23
Syftningsfel.....	24
Bestämdhet. Species.	27
Kasusfel av pronomenen de/dem och han/honom	29
Pluralbildning.	29
Diskussion	30
Sammanfattning	33
Källförteckning:	35
Webbsidor:.....	36

Inledning

Genom hela min skolgång har jag varit intresserad av språk, och det har följt mig ända in i vuxen ålder. Mitt språkliga intresse var en av anledningarna till att jag valde att studera till lärare. Under utbildningens gång har grammatik varit något av ett specialintresse för mig, som i sin tur lett till att jag blivit intresserad av grammatikundervisningen i skolan. Eftersom grammatikundervisning har en given plats i den nya läroplanen föreföll valet av ämne till uppsatsen naturligt.

Under VFU-perioder har jag i olika klasser arbetat en hel del med grammatik. Jag har även undervisat elever med annat modersmål än svenska. Under sådana tillfällen har jag särskilt intresserat mig för vilka typer av grammatiska fel som är vanliga bland elever. Vid dessa tillfällen har jag sett en viss skillnad mellan elever med annat modersmål och elever med svenska som förstaspråk vad det gäller typen av grammatiska fel i skrivna texter. I den här uppsatsen vill jag identifiera några grammatiska fel som är typiska för respektive grupp, men också se om det finns några gemensamma felstrukturer, och försöka se rimliga förklaringar till det. Jag anser att det finns ett behov av att studera grammatik i skolan och genom att belysa vissa grammatiska fel som eleverna gör öppna upp för en varierad och intressant undervisning.

Frågeställningar

Vilka skillnader mellan sva-elevens och svenska elevens grammatiska fel finns?

Vilka är de grammatiska luckorna hos eleverna som leder till felstrukturer i texten?

Varför är vissa grammatiska regler svårare än andra för andraspråks elever? Vilka är de?

Metod

I min identifiering av grammatikfelen i elevtexterna har jag läst texterna flera gånger. Det har varit nödvändigt, eftersom man tenderar att tappa fokus efter så intensivt och ingående studerande och läsande av en text. Att på detta sätt gå igenom texterna flera gånger gjorde att jag ibland fick byta kategorier på felen och ibland ändra mina bedömningar gällande vissa fel.

Metoden för granskningen är en kvalitativ undersökning av elevtexter. Felstrukturerna som jag hittat har jag kopplat till grammatiska regler som gäller för varje kategori. Texterna som jag använt mig av är från år 9 och gymnasiet och kommer från sva-elever och elever som inte har svenska som andraspråk. Jag kommer fortsättningsvis i undersökningen kalla de senare för svenska elever. Fjorton texter kommer från svenska elever, och nio från SVA-elever. Texterna är från 2000 års centrala prov, och har tillhandahållits från chefen, via min handledare, för den avdelning vid Uppsala universitet, Nordiska språk, som sätter ihop de nationella proven för gymnasiet och ämnesproven i svenska för år 9. Underlaget kan tyckas något tunt och ojämnt fördelat, men jag anser mig ändå fått ett tämligen rättvisande resultat i min undersökning. Elevtexterna i undersökningen är hämtade från Provggruppen för ämnesprov och centrala prov i Uppsala. De specifika grammatiska felanvändningar som jag ska titta på är inom kongruensböjning av adjektiv, ordföljd i svenska, verbkongruens, bestämdhet (species), vissa pronomen (reflexiva, possessiva och kausböjda) samt substantivens pluralbildning. Dessa typer av fel har jag uppfattat vara de vanligaste när jag tittat i elevtexter. Prepositioner är ytterligare en grupp som orsakar en del fel i elevernas texter, men jag har valt att inte ta med dem i studien. Reglerna för denna kategori är problematisk och inte alltid så tydlig. Finns det en osäkerhet i fråga om användningen av en preposition är den bästa lösningen att använda en ordbok, eller söka i korpusar på internet.

Bakgrund

Tidigare forskning om grammatik bland andraspråksinlärare och svenska elever

Det finns en hel del tidigare forskning och undersökningar gjord om svensk grammatik och språkriktighet. Att kunna kommunicera på ett korrekt sätt är viktigt, och att uttrycka sig riktigt i situationer som kräver detta kan få konsekvenser som man kanske inte alltid tänker på. Detta beskriver till exempel Teleman senare i detta avsnitt. Då är det desto viktigare att uppmärksamma detta hos elever i skolan så att man på ett tidigt stadium kan rätta till vissa felstrukturer. I kursplanen för svenska och svenska som andraspråk finns förutsättningar för att ta upp det i undervisningen. I syftet för svenska står:

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sina kunskaper om svenska språket, dess normer, uppbyggnad.... Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. (www.skolverket.se)

I syftet för svenska som andraspråk står:

Undervisningen i ämnet svenska som andraspråk ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om svenska språket. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt svenska tal-och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Det innebär att eleverna genom undervisningen ska ges möjlighet att utveckla språket för att tänka, kommunicera och lära. (www.skolverket.se)

Bland tidigare forskning som jag tittat på finns en avhandling gjord av Sofia Tingsell (2007). Den är gjord bland ungdomar och vuxna med flerspråkig bakgrund har bland annat innefattat hur de använder sig av reflexivt och personligt pronomen i olika språkliga kontexter. Det finns vissa tendenser som tyder på att vi står inför en förändring inom detta område i språket, vilka är i så fall orsakerna till dessa förändringar?

Sofia Tingsell visar på tänkbara orsaker i avhandlingen *Reflexivt och personligt pronomen, anaforisk syftning hos ungdomar i flerspråkiga storstadsmiljöer* från 2007. Undersökningen är gjord bland ungdomar och vuxna i flerspråkiga storstadsmiljöer som Stockholm, Göteborg och Malmö. Där finns vissa tendenser som visar på en ombildning i valet mellan reflexiva och personliga pronomen, och att en språklig förändring kan vara på väg (s.197). Studien går ut på att urskilja vilka faktorer som bidrar till valet av pronomen. Resultatet visar i det stora hela att valet av pronomen beror på vilken språklig kontext de har vuxit upp och vistats i. Den visar att enspråkig eller flerspråkig bakgrund har betydelse för vilket pronomen som deltagarna i den här undersökningen väljer. Det har också betydelse för valet av pronomen om de är ungdomar eller ingår i den vuxna kontrollgruppen (s. 196-197). Vid vidare undersökning av informanternas språkbakgrund, ålder, skolgång i mer eller mindre flerspråkig miljö samt geografisk hemvist ser man fler orsaker som bidrar i valet av pronomen. Hon nämner *transfer* (se definition under rubriken Behaviorismen) som en förklaring till valet av pronomen (ibidem). Den mest signifikanta faktorn för vilket pronomen man väljer har med ålder att göra enligt Tingsell. De vuxna i undersökningen tenderar att göra rätt i större utsträckning än ungdomarna, det vill säga välja rätt pronomen med hänsyn till den språkliga kontexten. Tittar

man sedan på om deras språkliga bakgrund är en- eller flerspråkig, visar det sig att de med flerspråkig bakgrund har större variation i valet av pronomen (s. 206-208).

Att titta på elevers språkriktighet i texter känns ibland något föråldrat. Ute i skolverksamheten får man ofta höra att det är innehållet som man ska bedöma. Stavning, tempusskifte, syftningsfel etcetera förefaller sekundärt i sammanhanget. Teleman (s. 115) beskriver i sin bok *Språkrätt* språkfel som svenska elever gör i skriven text. Han redogör för tre orsaker som ger upphov till vanliga fel som påverkar läsaren av texten. Han benämner dem feltyper och är följande:

1. Normkonflikt.

2. Normlucka.

3. Maskineriet strejkar.

Normkonflikt enligt Teleman (ibidem) ”är fel som beror på att eleven inte ännu har internaliserat uttryck och begrepp som hon behöver för att kunna skriva det hon vill (eller behöver) skriva”. Det betyder att eleven har ett språk för att uttrycka sig, och det offentliga språket använder andra ord för att uttrycka samma sak. Härunder faller de grundläggande stavningsreglerna och de nya ord man förväntas lära sig under skoltiden, begreppsord som bara används i det offentliga språket. Följden av normkonflikt kan bli att eleven undviker att uttrycka sig enligt sin egen norm och istället använder uttryck som den inte är bekant med eller vet hur man använder. Elevens sätt att uttrycka sig har ofta sin grund i talspråk eller dialekt. Språkliga fel av det här slaget gör barn ur alla samhällsklasser, men enligt Teleman är det extra tydligt hos barn vars familj använder ett tydligt dialektalt språk. Dyliga fel gör likaså barn som har svårt för stavning. De kommer också ur alla samhällsklasser men Teleman (ibidem) tror att föräldrarnas vana att använda ett offentligt talspråk respektive skriftspråk leder till positiv påverkan på barnen, vilket i sin tur gör att det lättare att möta skolans krav på språkriktighet. Exempel på stavfel som faller inom kategorin normkonflikt: *stutsa (studsä), egentligen (egentligen)*.

Det är inte helt okomplicerat att dra en gräns mellan normkonflikt och normlucka, och det finns flera orsaker till att en elev har normluckor i sitt språk. Många gånger känner de till ordet eller uttrycket, men är inte så säkra på dess innebörd eller lexikalitet och använder därför ord i fel betydelse. Teleman (s. 129) redogör för några exempel på ord som kan kategoriseras som normluckefel: *vaneföreställning, uråldrad*. Här beror normluckefelet på att

skribenten inte lärt sig ordens konstruktionskrav. De är nästan korrekta och det skulle vara lätt att ta dem för riktiga ord. Enligt Teleman (s. 130) är den viktigaste normluckan den att inte kunna läsa eller skriva. På så vis kan man säga att alla stavfel, utom slarvfel, är normluckefel. När maskineriet strejkar hos en elev innebär det att den känner till normsystemets regler men bryter ändå ofrivilligt mot dem. Orsaken till detta är enligt Teleman (s. 136) inte att eleven är okunnig, utan eleven saknar förmåga att administrera regeln i skriven text. Anledningarna till detta kan vara olika enligt Teleman. Det kan bero på att skrivandet går långsammare än talet vilket kan leda till att minnet belastas mera. Analyserande och generaliserande texter kan vålla problem där det gäller att syntaktiskt få ihop språkliga uttryck på ett korrekt sätt, vilket är en orsak till strejk i maskineriet. Den sista orsaken Teleman (ibidem) tar upp är perverterad stilsträvan, det innebär att eleven försöker ge sken av en komplexitet i texten som inte håller innehållsmässigt. Språket har som uppgift att verka som ett redskap för kommunikation mellan människor, och felen som eleverna gör, inverkar inte på min förståelse av texten som helhet. Teleman (s. 144) presenterar tre avseenden som påverkar begripligheten av en text med ovan beskrivna normfel:

1. De anstränger textens redundans.
2. De väcker inlärd irritation till livs och fördröjer därmed läsningen.
3. De har ett signalvärde, som kan göra att oönskade betydelser signaleras och blockerar läsarens motivation.

En text som är förståelig trots normfel innebär att det tar längre tid att förstå texten, än om den varit utan fel. I skolan lärs det offentliga språket ut (Teleman s. 145). Vissa normfel som elever gör väcker så kallad inlärd irritation, det vill säga en irritation mot sådana fel som skolan lärt ut regler för. Det kan vara stavningsregler, vissa böjningsregler, syntaktiska regler och förbud mot vissa ord. I första hand gäller den inlärd irritationen normkonfliktfel och normluckefel som beror på stavning. Det tredje och sista avseendet som påverkar läsningen av en text är språknormens signalvärde. De fel som finns i en text sänder ut sociala signaler till läsaren. Teleman (s. 146) skriver ”den som är slarvig med språket är nog också slarvig med fakta.” Det gäller att skapa ett förtroende för sin text och då är språkriktighet en viktig faktor. Det kan vara tillåtet med inslag av så kallat ovårdat språk som dialekt eller svordomar, men det måste finnas en återhållsamhet med detta. Dessutom skriver Teleman (s. 146-147) att ”det

får inte härska något tvivel om att normbrottet är medvetet och att den skrivande hade kunnat följa normen till punkt och pricka bara hon hade velat”.

Abrahamsson (s. 63-70) skriver om några typiska inlärningsgångar i svenskan som kan vara problematiska för andraspråkinlärare. Exempelvis redovisar han en studie gjord av Philipsson (2007) om inlärningsordningen av verbmorfologi hos gymnasieungdomar med irakisk arabiska, persiska och somaliska som modersmål. Den visar att finita verbformer behärskas av eleverna tidigt i inläringen, sedan sammansatta verbstrukturer med hjälpverb och verb i infinitiv. Sist lär de sig sammansatta perfekt- och pluskvamperfektformer. Slutsats kan dras att dessa verbformer är enklast att få kunskap om och att mer komplexa strukturer som konditionalis och participformer uppträder senare i kunskapsutvecklingen.

Ytterligare forskning gjord av Glahn, Håkansson, Hammarberg, Holmen, Hvenekilde & Lund (2001, 1996) om inlärningsgångar redovisas av Abrahamsson (s.64). Forskningen rörde adjektivkongruens och omfattade numerus- och genuskongruens och i vilken ordning inläringen sker. Resultatet visade att numerusinläring kommer före genuskongruens. Anledningen till den inlärningsordningen beror på enligt Glahn mfl. (2001) att numerus är en kategori som är mer funktionellt och viktigt att kunna än den svenska genusböjningen är. Att olika grammatiska strukturer i ett andraspråk definierar en skala kallas *processbarhetshierarki* och ingår i *processbarhetsteorin* (s. 75). Det är en viktig modell för kognitiva aspekter som spelar roll inom andraspråkutveckling.

Vidare beskriver Abrahamsson (s. 68-69) en undersökning gjord av Hyltenstam (1978) om inläring och användning av inversionsregeln av andraspråksinlärare. Undersökningen visade en utveckling uppdelad på tre stadier. På första stadiet använder de sig av endast enkla påståendesatser utan så kallad topikalisering och med korrekt ordföljd. Topikalisering kommer in i satsen på andra stadiet, men inversionsregeln behärskas inte. Först på tredje stadiet behärskar andraspråksinläraren inversionsregeln, och ordföljden blir korrekt. Svenska barn lär ju sig också inversionsregeln i sin språkutveckling, men orsaken till att brott mot inversionregeln är ett typiskt fel hos andraspråksinlärare i jämförelse med svenska barn, är enligt Hyltenstam (ibidem) att andraspråksinlärarens språkutveckling är långsammare, men också det funktionella behovet av topikalisering före inversionsregeln i ett språk. Samma

resultat framkom när det gällde inlärningsordningen av numerus respektive genusböjning (se ovan).

Reglerna för de grammatiska felen i elevtexterna

Kongruensböjning

Kongruens innebär att vissa ord påverkas av andra i en sats. Man kan säga att syftet med kongruens är att den på ett tydligt sätt ska visa hur ord är kopplade till varandra.

(Språkriktighetsboken s.237). Det ser man tydligt i satsen *Den gröna bilen*, i vilken adjektivet är anpassat efter substantivet. I svenskan finns kongruensböjning på adjektiv och artikel.

Adjektiven kan böjas på fyra sätt: **Genus:** *Bilen är grön.* **Numerus:** *Borden är gröna.*

Obestämd form: *Den gröna bilen.* **Bestämd form:** *En grön bil.* Svenska språket är alltså

väldigt tydlig i sitt sätt att visa att adjektivet hör ihop med sitt huvudord. Till skillnad från andra språk som till exempel engelskan, som inte har den distinkta skillnaden i sina adjektiv.

Men det finns adjektiv som har ofullständig böjning, till exempel *rädd*, *kry* och *vred*. Dessa adjektiv kan inte böjas i neutrum obestämd form. Det finns också adjektiv med oregelbunden böjning som kan ställa till problem för andraspråksanvändare. Det är adjektiv som *liten-*

mindre- minst, dålig- sämre- sämst och *gammal- äldre- äldst*. Utöver dessa finns även adjektiv som saknar kongruensböjning, det har alltså samma form i alla funktioner. Exempel

på det är adjektivet *lila*: *lila bilar, en lila stol, det lila huset, den lila stolen, ett lila bord, de lila kulorna*. Svenskan är inte alltid helt konsekvent gällande adjektivkongruens.

Språkriktighetsboken beskriver hur betydelsen ibland styr adjektivformen. Detta gäller speciellt ord som egentligen är singularord, men betraktas allmänt som pluralord, till exempel *besättning*. Detta kan vid tillfällena skapa förvirring hos de som inte har svenska som modersmål. Dock finns samma fenomen i andra språk, exempelvis engelskan. (s. 237-239).

Avvikelser från kongruensreglerna finner man i olika dialekter. I flera norrländska dialekter säger man till exempel: *De är rädd*. Detta tar Hultman (s. 86) upp. Det är speciellt vanligt att man i norrländska dialekter inte använder numeruskongruens. Det kan tänkas att sådana talspråkliga fenomen förekommer i elevernas texter. Vilket regionalt ursprung eleverna har i min studie är okänt.

Hyltenstam (1992) visar (s. 262) att kongruensböjning av adjektiv är ett typiskt fel bland

andraspråksinlärare. Han drar slutsatsen att desto tidigare man börjar med andraspråksinlärning desto större chans att uppnå infödd nivå på andraspråket. I en studie gjord av Glahn (2001) som redovisas av Abrahamsson (s. 75) befinner sig de elever som använt oböjda adjektiv på det första stadiet i sin utveckling för adjektivkongruens. Det innebär att kongruens med substantiv ännu inte observerats och börjat användas i inlärares talproduktion. Det faktum att andraspråksinläraren lär sig numeruskategorin före genuskategorin förklarar Abrahamsson (s. 64) med att numerusböjning är semantiskt och funktionellt viktigare att kunna i ett språk än genusböjning.

Ordföljd i svenskan

I *Språkriktighetsboken* (s. 291) skriver man att svenskans ordföljd är fastare och viktigare i jämförelse med andra språk. Utgångspunkten för ordföljden i svenskan är placeringen av det finita verbet. Beroende på var det befinner sig i en sats kan man identifiera olika satstyper. Det finns en regel som används för att skilja mellan huvudsats och bisats: BIFF-regeln, den innebär att i **b**isatser står *inte* före det **f**inita verbet.

I svenskan har ordföljden grammatiska konsekvenser. Ordföljden signalerar till exempel vad som är subjekt respektive objekt i en sats. Ordföljden har också till uppgift att visa på skillnader mellan olika satstyper som till exempel huvudsats och bisats, samt påståendesats och frågesats (ibidem s. 291). Svenskan har som grundordföljd så kallat SVO, vilket innebär följande ordföljd. subjekt, verb och objekt, men ibland påverkas ordföljden av information och sammanhang och grundordföljden bryts. Detta händer till exempel vid topikalisering. Det innebär att man sätter viktig information i början av satsen, som i påståendet ”*Igår cyklade jag till skolan*”. För att verbet ska komma på andra plats i satsen måste det finita verbet komma före subjektet, det vill säga omvänd ordföljd. När andraspråksanvändare börjar använda sig av topikalisering blir ordföljden ofta fel. Ett exempel på det finns i påståendet ”*Igår jag cyklade till skolan*”. Det mest signifikanta problemet andraspråksanvändare har gällande ordföljden i svenska är rätt placering av negationen eller annat satsadverbial i en sats: ”*Jag har en kompis som kan inte spela*”. Hyltenstam skriver om detta och menar att detta kräver att man kan skilja på huvudsats och bisats (s. 130). Till identifiering av satsen är BIFF-regeln till hjälp (se ovan). För andraspråksinlärare gäller det att använda andra kunskaper för att identifiera bisats respektive huvudsats, till exempel genom att urskilja bisatsinledare. Meningarna i min undersökning har nästan uteslutande negationen på fel plats. Vilket innebär att det gäller för dem att identifiera bisatsen för att placera negationen på rätt plats i satsen.

Inom språktypologin finns *universella tendenser* (Abrahamsson s. 133-135), som innefattar mycket vanliga drag i de flesta språk i världen. Svenskan avviker emellertid när det gäller placeringen av negationen i satsen. I och med att svenskan utgör ett undantag i det fallet kan det vara en förklaring till sva-elevens felstrukturer (Abrahamsson s. 32).

Verbkongruens

Verben hör till de öppna ordklasserna, det betyder att det är lätt att bilda nya verb i svenskan. Verben är klart avgränsade mot andra ordklasser genom sitt böjningssystem. Verbens former delas in i finita och infinita böjningsformer. De finita formerna är presens, preteritum och imperativ: *Hon springer, Hon sprang, Spring!* Verben böjs också i modus. Modus anger vilket förhållningssätt den som talar har till det som sägs. Svenskan har tre modus: indikativ, konjunktiv/optativ och imperativ, men endast indikativ och imperativ är levande och fungerar i språket. Optativ lever kvar i fasta uttryck: *Göre sig icke besvär*. Konjunktiv bildar hos starka verb särskild form med *-e* (vore, finge) och är tämligen vanlig. De infinita formerna är infinitiv som fungerar som bestämning till hjälpverb (utom *ha, bli* och *vara*): *Hon ska springa*, och som en nominalfras: *Att cykla är roligt*. Infinitiven har ingen egen tidsbetydelse. Supinum fungerar som en bestämning till *ha* i sammansatta tempus: *Hon Har/hade cyklat*. Supinum har tidsbetydelse om man utelämnar *har* och *hade*. Nedan är ett schema över verbens former.

		Former utan -s	S-former
Finita former	Presens	böjer	Böjs
	Preteritum	böjde	Böjdes
	Imperativ	Bøj!	[skäms!]
Infinita former	Infinitiv	böja	Böjas
	Supinum	böjt	böjts

Böjningsformerna (utom preteritum av starka verb) bildas med suffix. Imperativformen är identisk med verbets böjningsstam.

	Gemensamt	Svaga verb	Starka verb
Presens	-r		
Preteritum		-de	(utan suffix)
Imperativ	(utan suffix)		
Infinitiv	-a		
Supinum		-t	-it

Har man ett modersmål där man genusböjer verb, kan interferens uppstå vid kontakt med svenska. Tidigare fanns verbkongruens i svenskan, men idag finns det endast kvar i vissa fraser. I flertalet europeiska språk förekommer kongruering av verb, bland annat spanska, franska och engelska. Förekommer verbkongruens i modersmålet så är en påverkan, eller så kallad *interferens*, på andraspråket trolig.

Species/ bestämdhet i svenska

Substantiven är den största ordklassen i svenskans ordförråd. De bär upp en stor del av en texts innehåll, och man kan skaffa sig en ungefärlig uppfattning om innehållet enbart genom dem. De som traditionellt kategoriseras som substantiv delas upp i två undergrupper: egentliga substantiv och egennamn (Hultman s. 44-45). Substantiven i svenskan har grammatiskt genus: utrum (*n*-ord) eller neutrum (*t*-ord). Genus visar sig i böjningen och i formen på pronomen och adjektiv som är antingen attribut eller predikativ till substantivet, eller på pronomen som syftar på substantivet.

Utrum (n-ord)	Neutrum (t-ord)
Stol, stol-en	Bord, bord-et
En brun stol	Ett brun-t bord
Stol-en är brun	Bord-et är brun-t
Stol-en, den är brun	Bord-et, det är brun-t

De flesta substantiv i svenskan är *utrum*, cirka tre fjärdedelar. En fjärdedel är *neutrum*. Substantiv som är nära varandra i betydelse har ofta olika genus. Man kan se att substantiv som betecknar djur och människor ofta har utrum, dock med några undantag. Man kan också se att substantiv med nedsättande beteckning ofta är neutrum. I sammansatta substantiv som

exempelvis *bro-hus*, så bestämmer det sista ledet ordets genus. Det finns dock ord som inte har ett bestämt genus, utan som vacklar mellan utrum och neutrum. Detta kan ha sin orsak i att den ena formen används i fackspråk, den andra i mer vardagligt tal. Det kan också ha med dialektalt språkbruk att göra (Hultman s. 48-49).

Bestämmdhet eller species är viktigt i svenskan och vi hanterar det i nästan allt vi säger och skriver. Som infödd svensk behärskar man det med automatik, på ett omedvetet sätt. Därför är det svårt att förklara varför man ibland använder obestämd form respektive bestämd form. *Språkriktighetsboken* (s. 113) anger det som en av anledningarna till att andraspråksinlärare har svårt att lära sig bestämdhet. En annan orsak är att många andra språk saknar denna grammatiska markering, samt att svenskan har ett invecklat system att ange detta. Det invecklade med svenskans bestämdhet, vilket skiljer sig från flertalet andra språk, är att det markerar på flera sätt samtidigt. Dels genom genus, men också med artikel (*den* eller *det*), samt genom kongruensböjning av adjektivet, se tabellen ovan. Med ett perspektiv utifrån kan man tycka att det är ganska onödigt med tre bestämda former. Man kan jämföra detta med engelskan som markerar bestämdhet med endast artikel. Det är ett komplicerat system jämfört med andra språk, och med det i åtanke kan man undra om det kommer att ske förändringar i detta på sikt. Två meningar av eleverna i undersökningen missar att använda bestämd artikel. (Detta beror på att bestämdhet i svenskan kan röra hela frasen, antingen är det en bestämd eller en obestämd nominalfras). Enligt *Språkriktighetsboken* (s. 124) är mönstren för användning av bestämdhet inte helt kartlagda, men för att underlätta finns några grundprinciper att tillgå (s. 124- 126). Initialt kan man fokusera på att lära ut huvudregeln. När substantivet står i bestämd form och man lägger till ett adjektiv, så måste man normalt sätta ut en bestämd artikel. Det gäller när man talar om en speciell individ eller ett specifikt exemplar av en företeelse (ibidem). Dock finns det undantag till denna huvudregel där man kan utesluta den bestämda artikeln, och i vissa fall är det nödvändigt. Till exempel vid beskrivning av en allmän företeelse samt vid beteckningar för yrken, trosinriktningar, politiska grupperingar, befattningar, sociala roller och liknande. De senaste åren har engelskans påverkan i sammanhanget diskuterats. Det händer att man stöter på *Hon är en läkare, medan han är en konsult*. Ett exempel på brott mot svenskans artikelsystem, och därigenom inkorrekt. (ibidem s. 117- 119). När man syftar på ett särskilt substantiv i en text bör det ha ändelse, och genom att använda den bestämda formen av substantivet betecknar den som skriver att substantivet är i kontexten är igenkännligt för den som läser. Den

obestämda formen används när man vill signalera att substantivet har generell betydelse (ibidem s. 122).

Pluralbildning av substantiv

Substantiven i svenska böjs i numerus, bestämdhet (species) och kasus och de räknebara har normalt två former i numerus, singular och plural. Utseendet på pluraländelserna skiljer sig i form, och är indelade i sex deklinationer. Dessutom tillkommer några inlånade pluralsuffix där engelskans *-s* är vanligast. Hultman (s. 57).

Deklination	Exempel (Singularis och Pluralis)
1. -or	gata gat-or
2. -ar	båt båt-ar
3. -er	röst -er
4. -r	linje -r
5. -n	äpple -n

Ord som tillhör sjätte deklinationen saknar pluralsuffix: ett ägg, flera ägg. (Hultman s.56-57).

Pluralsuffix	Genus
-or, -ar	Utrum
-er, -r	Nästan alltid utrum
-n	Neutrum
- suffix saknas	Nästan alltid neutrum

En anledning till att andraspråksinlärare bildar fel pluraländelse kan vara att svenskan med sex deklinationer i pluralbildning är svåra för dem att fullt och helt ha kunskap om, reglerna är inte alltid konsekventa och undantagen är många. Det finns dock vissa samband mellan genus och deklination (se tabell ovan). Enligt en studie gjord av Wigfors (1979) refererad av Abrahamsson (s. 76) befinner sig eleven i undersökningen som skrev *hjärtar* på andra stadiet i sin inlärning av de olika numeruskategorierna. Då övergeneraliseras första och andra

deklinations böjning till alla substantivtyper. Det kan också bero på *interferens*, det vill säga att motsvarighet till detta saknas i elevens modersmål.

Pronomen- ersättningsord med syftning

Pronomen är en mångfacetterad ordklass. Ordet pronomen betyder ”i stället för nomen/substantiv”, och många gånger gör de det, men det finns också andra varianter.

Den del av ordklassen pronomen som jag tittat på i uppsatserna innefattar reflexiva pronomen med anaforisk syftning, possessiva pronomen samt kasusböjda pronomen.

Reflexiva pronomen: *sig* och *sin*

De anaforiska reflexiva pronomenen skapar ett sammanhang i texten. Enligt *SAG* (s. 326-332) syftar nästan alltid reflexiva pronomen på ett explicit korrelat via bunden anafor inom en ram av grammatiska regler. Syftningsramen är vanligtvis en finit sats. Om syftningsramen och korrelatet inte uppfyller kraven för bunden anafor måste fri anafor användas. Här är några exempel på reflexiva pronomen som syftar på subjektet (korrelatet) i samma sats, det vill säga inom syftningsramen: *Fredrik äter sig mätt och sedan läser han sin bok.* *Sig* syftar på Fredrik (subjektet), och *sin* syftar på *han*, som också är subjekt. Dubbeltydiga meningar uppstår när referensramen vidgas. Till exempel i meningen: *De lät barnen bo i sitt föräldrahem.* Här kan både *de* och *barnen* vara korrelat till det reflexiva pronomenet *sitt*. För att göra referensramen mindre samt undvika dubbelheten i meningen kan man skriva: *De lät barnen bo i sitt eget hem.* Ett liknande exempel: *Per lät Bengt köra sin bil.* Pronomenet *sin* kan alltså syfta på både Per och Bengt, men enligt *SAG* (s. 332) föredras tolkningen att bilen är Pers, eftersom det finita verbet hör ihop med Per. Det har funnits förslag på regelförändringar, men de har avslagits på grund av att de varit för inskränkande och förenklade. I *SAG* (s. 332) säger man att språkvårdare rekommenderar att reflexivpronomen ska ha den finita satsens subjekt som korrelat, men påpekar att de vida reglerna tillåter språkbrukare att välja mellan reflexivt pronomen och ett annat anaforiskt uttryck.

Flera språkvetare tar upp problemen med syftningsfel innehållande *sig* och *sin*, som visar att det är ett ständigt aktuellt ämne som många har åsikter om. Bolander (s. 125) skriver till exempel om en språkkänsla som varierar mellan olika svenskar just när det gäller reflexiva pronomen med anaforisk syftning, och att man ofta finner exempel på syftningsfel i exempelvis tidningar. Liknande skriver Hultman (s.111). Han skriver att det just är *sin* som vållar problem i språkbruket, och att det hör till ett av de mest problematiska områdena i

svenskt språkbruk. Hultman ger rådet att man låter klarhet och tydlighet styra valet av pronomen, samt att man i tveksamma fall väljer alternativa formuleringar av satser.

Det verkar finnas en allmän åsikt bland språkvetare att användandet av *sin/hans* är på väg att förändras. Tingsell (s. 196) skriver i sin avhandling att ungdomarna i undersökningen har större tendens att välja fel pronomen jämfört med de äldre informanterna. I svenska språknämnden (s. 221) talar man om en förändring inom bruket av *sin/hans*, samt om motsatta tendenser som samtidigt håller på att breda ut sig. Det ena är bruket av *sin*, och det motsatta är att *hans/hennes/deras* förekommer i sammanhang där det tidigare var otänkbart. Områden där man finner dessa tendenser är främst i ungdomsspråk. Den troliga orsaken till förändringarna där tros vara influenser från andra språk, främst engelska och språk som kommit med invandring. Språkliga influenser tar Hultman (s. 111) också upp. I sydsvenskt talspråk används *deras* regelmässigt som ersättning för *sin*, om subjektet är i pluralis. Här kan det vara frågan om ett släktskap med danskans *deres*. Det kan eventuellt vara en orsak till varför en av eleverna i undersökningen valt det pronomenet.

I *Språkriktighetsboken* (s.221-222) anförs att placeringen av pronomenet i satsen har betydelse. I satser där pronomenet kommer före uttrycket det syftar på märks det mindre än när det kommer efter. Jämför exempel: *Mot slutet av hans liv var han sjuk. De kunde inte hitta deras bil.* Båda meningarna är inkorrekta, men den första meningen sticker inte ut lika mycket som den andra, vilket torde leda till större acceptans bland språkbrukare, och i ett längre perspektiv eventuellt leda till en språkförändring. Man ska dock komma ihåg att det har funnits problem med de reflexiva pronomenen vid andra tillfällen i språkhistorien, det är inte något som uppstått i vår tid. Tingsell (s. 208) skriver att äldre grammatikor beskriver ett osäkert bruk och svårigheter att ställa upp definitiva regler kring detta. Vissa av reglerna kring *sin/hans/hennes* öppnar för felanvändning. Ett exempel på det är § 87 (s. 333): Reflexivt pronomen i efterställt attribut till huvudord med nomen actionis-betydelse eller liknande. Ett exempel: *Vi kritiserade företagets skötsel av sina utlandsaffärer.* I den meningen är det lätt att ersätta *sina* med till exempel *deras*, resultatet blir en inkorrekt sats.

Första och andra personens possessiva pronomen.

De används vanligtvis som possessivattribut och har numerus- och kasusböjning efter sitt huvudord. (SAG s. 262).

Singular		Plural	Singular		Plural
Utrum	Neutrum		Utrum	Neutrum	
min	mitt	mina	vår	vårt	Våra
din	ditt	dina	er	ert	era

Kasusböjda pronomen

Kasusböjning av pronomen är en kategori inom substantiviska och adjektiviska pronomen. Kasusböjning innefattar att olika former av vissa pronomen som används som subjekt eller subjektspredikativ, respektive som objekt eller objektspredikativ samt i prepositionsfraser: *jag såg honom- han såg mig, jag sprang efter honom- han sprang efter mig*. Subjektsformen kallas nominativ och objektsformen ackusativ.

Singular			Plural		
Nominativ	Ackusativ	Genitiv	Nominativ	Ackusativ	Genitiv
jag	mig	-	vi	oss	-
Du	dig	-	ni	er	
han	honom	hans	De/dom	Dem/dom	Deras
Hon	henne	hennes	De/dom	Dem/dom	deras
Den		Dess (dens)	De/dom	Dem/dom	Deras
det		Dess	De/dom	Dem/dom	deras

Språkriktighetsboken (2005) beskriver (s. 207) att ordföljden kan vara en orsak till att elever gör fel. Där beskrivs att vissa skribenter tenderar att använda objektsform när pronomenet kommer efter verbet, även när det är subjekt, exempel: *Vad kostar dem?* och att skribenten inte gör samma fel när subjektet kommer först i satsen: *De kostar för mycket*. Dock har jag sett exempel på att de även gör fel i det fallet. En annan vanlig feltyp är den där *de/dem* används på bestämda artiklar som normalt är oböjliga, det vill säga *de här* blir i stället *dem här* när de står som objekt, till exempel: *Dem här har vi till ett bra pris* (s. 208).

I talspråk, men även i skriftspråk börjar motsättningen *de/dem* att få ge plats åt formen *dom*, men i mer formell text rekommenderas *de* som subjekt och *dem* som objekt, objektspredikativ och efter preposition (Hultman s. 92-93). I *Språkriktighetsboken* (s. 21) beskrivs uttrycksätt

som är mindre accepterade än andra i särskilda sammanhang. Till exempel är det inte accepterat att använda fel kasusböjning i mer formella texter eller i skrift rent generellt. Dock är det den samlade sociala acceptansen hos de som använder språket som styr vad som är korrekt eller inte. Ju fler som använder ett uttryck desto mer accepterat blir det, vilket kan leda till etablerade och vitt spridda uttryck som inte kan sägas vara felaktig svenska. De har kommit att tillhöra det svenska språket. Hultman (s. 93) har gjort liknande observationer i talspråk och vissa former av informellt skriftspråk. I skriftspråk förordar han dock *de* som subjekt och subjektspredikativ, och *dem* som objekt och objektspredikativ, samt efter preposition.

Vetenskapliga teorier inom andraspråkforskning

För att förstå hur man lär sig ett andraspråk kommer här en kortare presentation av vetenskapliga teorier inom andraspråksforskning, och som varit förhärskande under 1900- och 2000-talet. De finns med i uppsatsen för att ge en annan vinkel än den specifika forskning som är gjord på ett mer detaljerat sätt gällande specifika grammatiska strukturer.

Forskning inom andraspråksinläringen är inte gammal om man jämför med annan språkforskning. Generellt kan man säga att forskningen tog sin början så sent som i slutet av 60-talet. Dock har det funnits ett intresse för andraspråksinläring sedan i början av 1900-talet. Fram till 60-talet var det den behavioristiska inläringsteorin tillsammans med den kontrastiva hypotesen som styrde hur man såg på andraspråksinläring (Abrahamsson s. 20).

Behaviorismen

Behavioristerna ansåg att inläring av språk sker genom vanor, såsom imitation, övning och återkoppling. Det betyder att språkundervisningen bestod av att inläraren imiterade och korrigerades av sin lärare. En viktig del i den behavioristiska tanken handlar om att redan etablerade språkvanor försvårar inlärandet av nya. Ett viktigt begrepp här är *transfer*, som innebär överföring av gamla vanor vid inläring av nya. Om de gamla strukturerna inte överensstämmer med det nya kan så kallad *interferens* uppstå, det vill säga: en störning i bildandet av nya språkstrukturer. Motsatsen till detta är *facilitering*, också kallad positiv transfer, som innebär att överföringen av vanor stämmer med nyetablerade språkvanor. Inom behaviorismen finns begreppet *kumulativ inläring* som också brukar nämnas i dessa

sammanhang. Det går ut på att ju fler språkvanor en person etablerar, desto större chans är det att det kommer att påverka inlärning längre fram. Enkelt uttryckt innebär det att ju mer varierade språkvanor man har desto mer benägen är man att transferera dessa. (Abrahamsson s. 20-21).

Språktypologiskt perspektiv

I svenska som andraspråk har språktypologiskt perspektiv haft stort inflytande. Den tittar på hur språken i världen varierar sinsemellan, vad de har gemensamt samt hur begränsningar i språken beskrivs. Den visar vad som är vanligt respektive ovanligt i alla språk i världen, och beskriver fakta och problem som har med språkets struktur och funktion att göra. Joseph H. Greenberg är den som betytt mest för andraspråksforskningen inom detta område. Inom språktypologin finns några aspekter som haft speciell betydelse för den forskningen. Abrahamsson beskriver grundläggande språkliga typer som *universaler*, så kallade *absoluta universaler*. Drag av sådana finns i alla mänskliga språk runt om i världen. Exempel på det kan vara att alla språk har vokaler och konsonanter. Vidare talar han om *universella tendenser*, som är mycket vanliga drag som finns i de flesta språk i världen. Ett exempel på det kan vara negationens placering i förhållande till verbet. (Abrahamsson s. 133- 135)

Kontrastiv hypotes

Många tror att förstaspråket hos en människa är det största hindret vid inlärningen av ett nytt språk. Följaktligen är skillnaderna mellan språk det som leder till de språkliga fel som inlärare gör, och leder till att ju längre ifrån varandra språken är desto svårare blir det för inläraren att lära sig det nya målspråket. Detta teoretiska synsätt att jämföra strukturer språk emellan kallas *kontrastiv hypotes*, och är i praktiken en teoretisk utveckling från det behavioristiska sättet att se på språkinlärning. Kritik började komma när man empiriskt såg att kontrastiva förutsägelser inte alltid slog in. Språkliga avvikelser från målspråket kunde till exempel ha andra orsaker än *interferens*. (Abrahamsson s. 32- 34)

Den universella grammatiken

En språk teori utvecklad av Noam Chomsky är knuten till en nativistisk uppfattning om språk och inlärning. Det innebär att man tror att människan har en inneboende och medfödd kunskap om hur språk är uppbyggda, och att detta hjälper till i inlärningen av ett andraspråk. Denna medfödda kunskap kallas i lingvistiska termer för universell grammatik, och har sedan

1980-talet varit den teori som starkast format forskningen inom andraspråksinlärning. (Abrahamsson s. 151-152).

Resultat och analys av elevtexter

De meningar som redovisas under varje kategori är de exempel jag fann i elevtexterna. Jag har inte plockat bort tveksamma fall. Det fanns exempel på andra grammatiska fel än de jag har valt att undersöka, vilka förstås kan vara föremål för vidare forskning vid ett annat tillfälle.

Kongruensböjning av adjektiv och pronomen

Min föräldrar blev orolig och trodde att jag hade sprungit iväg någonstans i Kalmar. (sva-elev)

Jag var så rädd att de skulle bli arg. (sva-elev)

Turisterna har blivit trött på charterresorna. (sva-elev)

Meningen visar en brist på kunskap om numeruskongruens, men det skulle också kunna vara ett uttryck för norrländsk dialekt. (Hultman s. 86).

Alla tre meningarna ovan visar en brist på kunskap om numeruskongruens, dock skulle det kunna vara en dialektal påverkan om eleverna är från de norra regionerna i Sverige. Första meningen visar en avsaknad av numerusböjning på första personens possessiva pronomen.

Det höga "fritt fallet". (sva-elev)

Detta visar hur komplicerat det svenska böjningssystemet är för andraspråkinlärare. Den bestämda artikeln är korrekt i förhållande till substantivet, det första adjektivet likaså. "Fritt fall" är en åkattraktion och namnet på den har blivit lexikaliserat, vilket gör att det inte är helt okomplicerat att sätta in det i en mening. Eleven visar dock kunskap om adjektivkongruens, även om den inte riktigt lyckats med substantivet. Det visar emellertid att eleven är något av en risktagare i sin användning av substantivet, vilket är positivt för vidare språkutveckling.

I den här kategorin är det uteslutande sva-elever som gör kongruensfel inom pronomen och adjektiv. Både Hyltenstam (s.262) och Abrahamsson (s. 64) redogör för detta typiska fel bland andraspråksinlärare och finns beskrivet i de grammatiska reglerna (se ovan).

Felaktig ordföljd

Det roliga med det var att mamma och pappa kunde inte åka hem utan mig. (sva-elev)

..., och känner att jag har inte sagt något som är fel. (sva-elev)

Hur är folket i andra länder brukar jag fundera på mycket. (sva-elev)

Det kanske är inget för de som är känsliga. (sva-elev)

Efter sex månader erkände jag för honom att jag älskade inte honom. (sva-elev)

I min undersökning är det uteslutande sva-elever som har svårigheter med ordföljden..

Hyltenstam (s. 130) skriver om att man som andraspråksinlärare bör lära sig att identifiera

bisatsinledare för att särskilja bisats från huvudsats. Ålder spelar också roll för språkinläring.

I en undersökning gjord av Hyltenstam (1988, 1992) som refereras av Abrahamsson (s. 262)

visar att inlärare som kommer i kontakt med andraspråket i ungdomen eller i vuxen ålder har

svårigheter med att placera det finita verbet på rätt plats i en sats. I jämförelse med en del

andra språk avviker svenskan när det gäller placeringen av negationen i satsen. Abrahamsson

(2009) beskriver *universella tendenser* i avsnittet om språktypologi (s. 133- 135). Det kan

vara en orsak till sva-elevens benägenhet att göra fel inom ordföljds kategorin. Språkrådet

(www.sprakradet.se 20111205) skriver om några mindre förändringar i grammatiken:

”Det blir vanligare med huvudsatsordföljd i bisats. Det gäller främst att-bisatser och indirekta frågebisatser: Min uppfattning är att det räcker inte med allmänna råd; Man undrar verkligen hur ska det gå?”

Verbkongruens.

De brukar fortfarande säg kommer du ihåg den gång du rev gardinerna. (sva-elev)

Efter ett hjälpverb (*brukar*) ska följande verb ha infinitivform

Vi fick sov över där. (sva-elev)

Efter ett hjälpverb (*fick*) ska efterföljande verb ha infinitivform. De två meningarna ovan innehåller hjälpverb som är skrivna i rätt tempus, medans huvudverben inte är det.

Jag tror aldrig att jag har sjungt så starkt och inlevande som denna dag. (svensk elev)

Den svenska eleven har böjt ett starkt verb svagt. Vilket kan vara ett dialektalt fenomen som förekommer i flera dialekter. Det är likaså ett exempel på normluckefel när eleven gör om uttrycket ” med inlevelse” till ett adjektiv. Eleven känner till uttrycket men har inte full kunskap om hur man använder uttrycket.

Det enda jag vill var att bara spring till mamma. (sva-elev)

Fel tempus, samt en utebliven infinitivform efter *att*. Ett genomgående mönster som man ser hos sva-eleverna gällande verbkongruens är att de böjer hjälpverben rätt, men inte efterföljande verb. En orsak kan vara en normlucka som gäller böjning på verbet efter ett hjälpverb.

Jag tror inte att det är roligt för folken i slumområden att bli besökt av turister. (sva-elev)

Efter passivbildande hjälp verbet *bli* kongruensböjs verbet efter subjektet (folken i slumområdet) i genus och numerus. Meningen innehåller ordet *folk* vilket är lite speciellt. *Språkriktighetsboken* (s. 240) och SAG beskriver att en eventuell förvandling från substantiv till pronomen håller på att ske. Det kan eventuellt vara en orsak till kongruensböjningen i singular istället för plural i det här fallet. Ytterligare ett mönster som syns hos sva-eleverna är att de inte har full kunskap om infinitivform efter *att*. Exempel på det kan man se hos två av sva-eleverna.

Syftningsfel

Dagen efter letade vi upp ett tempel och en person som guidade och berättade om deras kultur på engelska. (svensk elev)

Är det en inhemsk guide som berättar om sin kultur måste det bli *sin* annars korrekt med *deras*. *Sin* syftar enligt grammatiska regler på någon, guiden i det här fallet. *Deras* syftar på innevånarna i landet, vilka inte finns i meningen, men finns med i sammanhanget tidigare i texten. Hultman (s. 111) har en annan vinkel på valet av pronomen som skulle kunna kopplas till danska. Beskrivning av problemet finns beskrivet i reglerna för grammatiska fel (se ovan).

Till exempel när sin bästa kompis köpt en tröja hon tycker är väldigt fin. (svensk elev)

Här används ett reflexivt possessivt pronomen där ett indefinit generiskt pronomen (*ens*) skulle använts. Användningen av *sin* kräver ett korrelat, vilket saknas i den här satsen. I det här fallet kan det vara så att eleven saknar kunskap om alla pronomen som finns att tillgå.

Jag minns hur jag sprattlade och skrek. Men utan något som kan räknas som simtag var det svårt att hålla mig över vattenytan. (svensk elev).

I den andra meningen finns det inget subjekt, det vill säga korrelat till *mig*, utan korrelatet är i meningen före. SAG (s.332) förespråkar att reflexivpronomen ska ha den finita satsens subjekt (*jag* i det här fallet) som korrelat, vilket gör att referensramen vidgas och kan skapa förvirring. Ska man bejaka att meningen är den syftningsram, vilket brukar vara fallet, som gäller för valet av pronomen så är *mig* fel val.

Hon kramade sin katt, kände tryggheten. Hur det än skulle kännas idag så hade hon i alla fall tryggheten, kärleken och värmen i hennes katts mjuka päls. (svensk elev)

Flickan berättade om hennes sommarlov. (svensk elev)

När hennes pappa tillslut kom tillbaka hade hon blivit visad runt hela stället och blivit presenterad för några av hennes mammas nyförvärvade vänner. (svensk elev)

Nu skulle hon hem och finna ännu mera trygghet i hennes katts varma päls. (svensk elev)

Ovanstående fyra meningar är skrivna i tredje person. Skribenten gör det klassiska misstaget att använda tredje personens personliga pronomens genitivform (*hennes*) vilket här resulterar i syftningsfel. *Hennes* används vid syftning på annat ord än subjektet i samma sats, oftast ligger det utanför satsen. Bruket av *henne* i meningarna ger syftningen att det är någon annans katt hon beskriver.

Loise Karlsson ägare för ett café i en förort till Stockholm med många idéer. (svensk elev).

Meningen innehåller efterställda (deskriptiva) attribut i nominalfraser och kallas då prepositionsattribut (SAG s. 663). Prepositionsattributet som beskriver Loise som en person med många idéer hamnar för långt från personen det syftar på vilket gör att man får intrycket av att förorten är den som har många idéer.

I en skola där rökning var vardag ska jag bjuda in två med prognosen lungcancer, en från Non-smoking-generation och en tobakförsäljare som gång på gång nekar ungdomar tobak. (svensk elev).

Ett ofta förekommande syftningsfel som beskriver en person från Non-smoking generation, samt en tobakförsäljare som båda har diagnosen cancer. En sammanbindande konjunktion hade avhjälpt syftningsfelet. Detta är ett frekvent existerande fel som elever gör i texter. Istället för att skriva flera meningar trycker de in så mycket information de kan i en mening, med följden att det ofta blir ett syftningsfel.

Frågan är varför det är så lätt att åstadkomma syftningsfel i dessa sammanhang. En del skulle hävda att bruket styr normen, att det är språkbrukarna själva som styr språket. ”Ytterst är det den samlade sociala acceptansen hos språkbrukarna som styr vad som är korrekt”

Språkriktighetsboken (s. 21). Till viss del är det så, men jag tror att man vill ha regler att följa. Språket har en väldigt nära kulturell betydelse för människor och då tror inte jag att man vara utan språkregler. Enligt *Institutet för språk och folkminnen* finns språkvårdare som arbetar med att ge råd och rekommendationer till människor för att förenkla och förbättra sådant som stämmer överens med svensk språkstruktur när det gäller stavning, böjning och ordbildning. Deras huvudsakliga roll är inte att komma med pekpinna och hänvisa till grammatiska regler, utan de beskriver hur människor använder språket (www.sprakradet.se 20111126).

Människor har en vilja att veta vad som är korrekt och inkorrekt. Här har skolan ett ansvar att lära ut vad som är korrekt och inkorrekt, samt göra intressanta och roliga uppgifter kring ämnet grammatik. Inte minst är det viktigt att göra elever uppmärksamma på syftningsfel av de slag som inte är så uppenbart synliga.

Det finns ingen särskild språkvårdsinstans för skolan, utan det är *Skolverket* och *Myndigheten för skolutveckling* som har ansvar för undervisningen i svenska. De som arbetar med nationella prov i svenska har också en indirekt språkvårdande arbetsuppgift. För övrigt brukar skolorna i stort sett följa rekommendationer från *Språkrådet*, *Svenska Akademien* samt andra språkvårdsorgan, det finns till exempel en tidskrift som heter *Svenskläraren*, som ges ut några gånger om året (www.sprakradet.se 20111126).

Om man ska ge råd om hur man ska skriva för att undvika syftningsfel så är det att inte ha för långt avstånd mellan pronomenet och korrelatet. Det är önskvärt om pronomenet syftar på

korrelatet i föregående mening, men helst inte längre tillbaka. Syftningsfel kan lätt uppstå och dessutom tappar mottagaren lätt tråden i vad som sagts eller skrivits. Dessutom känns det som att en del elever gör syftningsfel i sina försök att skriva mer ”avancerade” meningar. Istället för att skriva enkla och raka meningar krånglar de till dem och på så sätt uppstår syftningsfel. Det gäller inte alla, men i en del fall tror jag det kan vara så.

Bestämmdhet. Species.

Vi har fortfarande den kontakten med mina kusiner. (sva-elev)

Detta är ett tveksamt fall. Om man i satsen menar en väldigt speciell kontakt som man har med sina kusiner skulle den kunna passera som korrekt. Jag är ändå tveksam till om en svensk elev hade använt bestämd artikel i den här meningen. Jag tolkar det istället som att eleven lärt sig hur vi använder bestämd artikel i svenskan, och att detta är ett resultat av övergeneralisering i det användandet.

Jag började gråta så jag gick under säng. (sva-elev).

Här är dels valet av verbet *gå* inkorrekt i kontexten, men utmärkande är att substantivformen på *säng* är obestämd. Regler för att substantiv kan skrivas utan artikel gäller en del fasta uttryck, till exempel: *gå under däck*. Latinska låneord är en annan kategori som i äldre tid i svenskan inte hade artikel. En del av dem lever kvar, till exempel: *Det är rektors ansvar*. Sängen i den här meningen ska skrivas *en säng*, om det är en av sängarna som finns i huset. Eller *säng-en*, om det är en specifik säng i ett rum. Det funkar alltså inte att skriva *säng* i obestämd form i den här kontexten.

Jag gjorde stort fel. (sva-elev)

Eleven har utelämnat obestämd artikel, alternativt skulle den ha tagit bort adjektivet. Detta resulterar i att meningen vacklar mellan att vara en bestämd eller obestämd nominalfras och blir inkorrekt.

den största slumområdet i Rio, (sva-elev)

Eleven har använt utrumgenus på ett ord som har neutrumgenus. Eleven har dock inte full kunskap om det svenska böjningssystemet. Den bestämda artikeln har fel genus, men substantivet är korrekt böjt efter genus.

ett upplevelser. (sva-elev)

Eleven har använt neutrum obestämd form till ett ord som har utrumgenus. Dessutom står substantivet i plural, vilket torde betyda att eleven inte har full kunskap om hur ändelserna ser ut i singular respektive plural.

En av de första dagar i USA frågade pappa mig om jag ville gå på tivoli. (sva-elev).

Eleven använder bestämd artikel *de* vilket är avgörande för en bestämd nominalfras. Därför borde substantivet stå i bestämd form.

Det höga "fritt fallet". (sva-elev)

Meningen innehåller två adjektiv. Bestämtheten markeras av en bestämd artikel *det* samt av adjektiven i satsen. Det som komplicerar till i satsen är det lexikaliserade uttrycket "Fritt fall". Namnet på åkattraktionen är "Fritt fall", vilket i sig är en obestämd nominal fras. Eleven har använt bestämd artikel *det* samt adjektivet *hög* (grundform), här i bestämd form, framför substantivet som, helt korrekt, står i bestämd form. Komplikationerna uppstår när man ska sätta in uttrycket i en mening, just för att det heter "Fritt fall" och är en lexikaliserad obestämd nominalfras.

Sanning är överskattat. (svensk elev)

Meningen är i sig korrekt. Menar man sanning i allmänhet så är det korrekt att skriva som det står. Det är också korrekt att skriva i bestämd form.

Här ser man att speciesfel är ett frekvent fel som andraspråksinlärare gör. Svenskan är ett språk som markerar species på flera sätt, och saknar man det i sitt modersmål blir det troligtvis svårt att behärska detta.

Kasusfel av pronomenen de/dem och han/honom

Oftast har dem tajta jeans (sva-elev)

Men undra vad de tycker om att man är där och kollar på de när de äter sin måltid. (sva-elev)

Mamma och jag gick fram och började prata med han. (svensk elev)

Eftersom jag redan hade skrivit ner en massa frågor att ställa till Khan betydde mötet mellan han och mig väldigt mycket. (svensk elev)

När det kom ett nytt uttryck på radion under femtiotalet så snappade ungdomarna upp uttrycket för att bevisa att dem inte var omoderna utan att dem var moderna och lyssnade på radio. (svensk elev)

... eftersom de flesta vuxna endast kan det talspråk som dem har fått lära sig, (svensk elev).

Här ser man att de svenska eleverna oftare gör fel på kasusböjningen av pronomenen *de* och *dem*, samt *han* och *honom*. Att de skriver *han* när det ska vara *honom* kan ha en talspråklig orsak som kan vara knuten till en kvarleva från äldre svenska då språket hade fyra kasus.

Hultman (s.93) beskriver företeelsen där den gamla medeltida ackusativformen *han* lever kvar i talspråket i stora delar av landet.

Pluralbildning.

människors hjärtar. (sva-elev)

Det fel på pluraländelse som jag hittat i texterna ryms inom femte deklinationen. I pluralbildning i min undersökning är det uteslutande sva-elever som gör fel. Här har en elev bildat plural efter andra deklinationen i stället för femte (*hjärta-n*). De felaktiga pluraländelser som eleven gjort tolkar jag som övergeneralisering av en av reglerna för pluralbildning. Trots att jag endast hittat en felaktig pluraländelse är det ett frekvent fel hos andraspråksinlärare enligt Abrahamsson (s. 76).

Diskussion

I resultatet ser man att det skiljer mellan vilka fel som andraspråkselever gör, och de som svenska elever gör, det är inte så konstigt. Det mest signifikanta i resultatet är att det främst är svenska elever som gör syftningsfel med reflexiva possessiva pronomen. De gör den karakteristiska förväxlingen mellan *sin/ sitt* och *deras*. Detta verkar vara ett utbrett problem bland befolkningen, oavsett vilken språklig bakgrund man har. Tingsell såg ju samma problem i sin forskning bland ungdomar och vuxna med flerspråkig bakgrund. Både Bolander och Hultman såg svårigheter med användningen av främst *sin*. Tingsell tror att en del av orsaken ligger i språkpåverkan från andra språk, främst engelskan. Det låter troligt, engelskan saknar speciella former för de possessiva pronomen *sin/ sitt/ hans*, vilket kanske smittat av sig på svenska språket och bidragit till en vacklande språkkänsla hos människor. Enligt Tingsell så gör ungdomarna oftare fel än vuxna. Det skulle i så fall innebära att kunskapen ökar med ålder och erfarenhet, och att det krävs tid för att skapa en medvetenhet hos ungdomarna. Jag tror att var och en har en ambition att tala korrekt i det här fallet, men har kanske inte blivit tillräckligt medveten om problemet. I arbetet med min undersökning har jag blivit mer medveten om hur min omgivning uttrycker sig och märkt att det är ett utbrett mönster att göra fel på reflexiva possessiva pronomen. Det kan också vara så att människor inte vill vara slavar under grammatikregler, utan anledningen till att de uttrycker sig som de gör är att det är det mest effektiva sättet för dem att kommunicera.

I kategorin kongruensböjning av adjektiv och pronomen är det endast sva-elever som gör fel, vilket inte förefaller helt orimligt. Kongruensböjning inom dessa ordklasser är svårt för andraspråksinlärare. Svenskan är inte alltid helt konsekvent, och ibland kan betydelse komma i konflikt med grammatiska egenskaper (se berörd kategori). Resultatet i min undersökning visar flest fel gällande numeruskongruens av adjektiv, samt ett exempel på numeruskongruens av pronomen. Enligt Abrahamsson (s. 64) lär man sig numeruskongruens av adjektiv före genuskongruens och att anledningen till det är att numerus är mer funktionellt och semantiskt viktigt än genuskongruens. Min undersökning visar på inkorrekt böjning av numerus på adjektiv (predikativ). Till exempel: *Turisterna har blivit trötta.., de skulle bli arga..* Dessa fel torde betyda att eleverna befinner sig på ett tidigt stadium i sin språkutveckling gällande kongruensböjning av adjektiv (predikativ). Det kan också ha en dialektal orsak som jag beskrivit tidigare (se berörd kategori). *Det höga fritt fallet* har en särställning tycker jag eftersom det är ett namn på en åkattraktion, och därför det inte okomplicerat att sätta in i en

sats. Det är ett fel som nästan vem som helst skulle kunna göra, oavsett språklig bakgrund. Jag tror inte att det kan sägas vara ett signifikant fel för endast andraspråksinlärare.

Ordföljden i svenska är något andraspråksinlärare brukar ha svårt för oavsett vilket modersmål man har. Det visar sig i mitt resultat, där endast sva-elever finns representerade. Ordföljden i svenskan skiljer sig en del från andra språk. Den har en grammatisk funktion som är tämligen ovanlig enligt språktypologiskt perspektiv, vilket säkerligen har stor del i resultatet. Exemplet på ordföljdsfel i min undersökning innehåller felplacering av negation i de flesta fall. Tre av dem är *att*-bisatser som har samma ordföljd som ett påstående. En del hävdar att detta kan vara ett tecken på en förskjutning i skriftspråksgrammatiken (www.sprakradet.se 20111205). Dock har jag svårt att se att man skulle acceptera detta i skolans värld. I textsammanhang är det viktigt att uttrycka sig korrekt. Den grammatiska regeln gällande ordföljd är tydlig, men i talspråkliga sammanhang blir det mer och mer accepterat, vilket kan vara en av orsakerna till de fel som förekommer i min undersökning. Under decennier har talspråket närmat sig skriftspråket, och på sikt kanske det kan leda till en förändring av regeln. Språkrådet (ibidem) talar om framtida förändringar i svenskan, och där är huvudsatsordföljd i bisats en av dem. I min undersökning ser man precis dessa fel i ordföljden, vilket kan vara ett tidens tecken.

Specieskategorin innehåller bara fel av sva-elever samt ett tveksamt fall av en svenska elev. Med svenska som modersmål handskas man med det automatiskt, men det är ofta svårt att förklara varför vi väljer bestämd form eller obestämd form i ett visst sammanhang. Det är en anledning till att andraspråksinlärare har svårigheter med species. Ytterligare en anledning är att svenskan har ett krångligt system att markera bestämdhet. Till sist är det så att många språk saknar bestämdhetsmarkering, vilket också är ett skäl till att eleverna gör fel på detta. Meningarna i min undersökning innehåller fel val av bestämd artikel i två fall. *Vi har fortfarande den kontakten med mina kusiner.* Meningen tolkar jag som ett resultat av brist på kunskap när den bestämda artikeln ska användas, men det är ett tveksamt fall. Det finns tillfällen då man kan tala om en specifik kontakt och då är det ok att skriva *..den kontakten..* Satserna *..den största slumområdet i Rio..* och *..ett upplevelser..* är ett resultat av ofullständig kunskap om utrum och neutrumord, samt singularform på substantivet. Dock är det korrekt ändelse på *..slumområdet..* vilket visar att eleven är på god väg mot kunskap. *En av de första dagar..* Den inledande delen av satsen där *en* och *de* indikerar bestämning borde ge skäl för ändelse på substantivet. Den här satsen har bestämning på tre ställen, vilket är vanligt i

svenskan, men för en andraspråksinlärare kan förefalla mycket att hålla reda på, särskilt om man kommer från en språkbakgrund som inte har liknande regler. Varken norskan eller danskan har samma regler, trots att vi har nära språkligt släktskap. Man kan eventuellt säga att svenskan har onödigt krångligt bestämningsystem i jämförelse med andra språk.

Bland kasusfel av pronomenen *de/dem* och *han/honom* i min undersökning är svenska elever en aning överrepresenterade, men så är deras texter några fler, så skillnaden kanske har sin orsak i antalet texter. I felanvändningen av *de/ dem* visar resultaten två svenska elever respektive två sva-elever. Språkriktighetsboken (s. 207- 210) pekar på orsaker varför skribenter har svårigheter i valet mellan nominativ- och ackusativformen (se berörd kategori ovan). Skolan har ett ansvar i att lära ut distinktionen mellan *de* och *dem*. Jag har hört rekommendationer som innebär att man byter ut *de* och *dem* mot *vi* och *oss*, men detta fungerar inte i alla konstellationer. Språkriktighetsboken tycker istället att man ska jämföra med engelskans *they* och *them* (s. 208), men då krävs ju ytterligare språkkunskaper som alla kanske inte har. Vill man chansa så har man störst utsikt att lyckas om man väljer *de*. Jag tror att inblandningen av talspråkliga *dom* har en orsak till att man tappat känslan för skillnaden mellan *de* och *dem*, och när elever ska skriva mer formell text väljer de ofta *dem* på ren chansning, vilket ofta blir fel.

I en del skolor har jag observerat att formen *dom* fått en mer framträdande och accepterad ställning även i skriftliga sammanhang. Språkriktighetsboken (s. 206) beskriver två argument som skolan har för att en dylik reform ska genomföras. En av dem har med inlärningssvårigheter att göra. En del elever har svårigheter att skilja mellan *de* och *dem*, och det skulle underlätta för dem. Det andra argumentet för förändring är att eftersom det redan skett en förändring i talspråket så är det bara en tidsfråga innan förändring kommer att ske i skriftspråket, vilket innebär att *de* och *dem* är på väg ut ur språket och istället kommer att ersättas av *dom*. Argumenten går ut på att man inte ska försöka lära ut en svår distinktion som ändå verkar vara på väg ut ur språket. Det är svårt att ta ställning i detta. Naturligtvis är det bra om man kan underlätta för elever som har inlärningssvårigheter, men samtidigt är det svårt att veta om språket verkligen är på väg att ändras i dessa sammanhang. Språkliga tendenser har böljat fram och tillbaka genom tiderna, och det är svårt att veta i vilken riktning språket kommer att utvecklas. Felen som eleverna gjort gällande *han* och *honom* tror jag liksom Språkriktighetsboken (s. 212), och Hultman (s. 93), har en talspråklig bakgrund som i sin tur har sitt ursprung i gamla fornsvenska ackusativformer. Att man använder *han* istället

för *honom* är särskilt vanligt i vissa norrländska och sydländska dialekter, men även i stadsmiljöer. Förbehållet främst ungdomar (s. 212). Var eleverna kommer ifrån i Sverige är okänt, så det kan vara en anledning.

Fel pluraländelse på substantiv är ett typiskt andraspråksfel. Jag har ofta hört det i talspråkliga sammanhang, men i undersökningen har jag bara ett exempel från en sva-elev. Enligt Abrahamsson (2009) så sker en differentiering mellan de olika deklinationerna stegvis. Han menar också att det är typiskt att de övergeneraliserar första och andra deklinationens böjning på alla substantivtyper. Det stämmer väl överens med eleven i min undersökning.

Verbkongruens verkar inte vara en kategori som andraspråksinlärare har särskilt svårt för, ändå visar resultatet på det. Det kan ha att göra med den lilla antal texter som min studie omfattar. Ingen av forskarna jag tagit upp beskriver detta som en svår kategori för andraspråksinlärare. De verbböjningar som sva-eleverna gjort i undersökningen visar på kunskap om hur man böjer hjälpverben, men inte efterföljande verb i satsen, utan de står i imperativform. Två mönster som finns hos sva-eleverna är dels att de inte har full kunskap om hjälpverb+ huvudverb, samt att de inte är helt insatta i infinitivform efter *att*. Det kan bero på att sådana grammatiska strukturer inte överensstämmer med modersmålet, så kallad *interferens*. Den svenska eleven som böjer ett starkt verb svagt kan ha flera förklaringar. Dels är det problematiskt att lära sig böja starka verb. Man ser hos unga barn att de i sin språkutveckling i första hand böjer alla verb svagt, men det kan också vara en dialektal aspekt. Jag har i min omgivning människor som böjer verbet *bli* som: *bli*, *bledde*, *blett*, i talspråkliga sammanhang. Det finns verb vars tempusformer går att böja både starkt och svagt. Just verbet *sjungt* som förekommer i meningen är ett verb som förefaller mig vara en kvarleva från när eleven var yngre, men det kan också vara en talspråklig variant.

Sammanfattning

Metoden jag använt i min uppsats är en kvalitativ undersökning av elevtexter. Syftet med undersökningen har varit att jämföra grammatiska fel som svenska elever gör med typiska fel som elever med svenska som andraspråk gör, och sedan se och försöka förstå vilka svårigheter respektive grupp har med de identifierade grammatiska felstrukturerna. Texterna kommer från elever i åk och gymnasiet. Fjorton texter kommer från svenska elever, och nio från SVA-elever. Texterna är från 2000 års centrala prov. I det stora hela kan man se att mina

resultat stämmer överens med vad som kommit fram i tidigare forskning och studier. Verbkongruens var den enda kategorin som visade på svårigheter hos eleverna i min undersökning, men som inte finns representerad i den forskning jag tagit del av. I undersökningen kan man se att vissa grammatiska felstrukturer dominerar den ena eller andra gruppen av elever. De svenska eleverna har svårigheter med syftning gällande reflexiva pronomenet *sin*, men även kontextuell syftning är ett problem. Likaså framträder kasusfel bland svenska elever. Där är sva-eleverna också representerade, men de utgör en mindre skara i undersökningen och det torde inte utgöra någon egentlig skillnad, grupperna emellan.

Sva-elever har främst svårt med kongruensböjning av adjektiv, ordföljd, verbkongruens och bestämdhet. Sva-eleverna är också representerade i pluralbildning, men där fann jag bara ett fel, vilket inte kan sägas representera gruppen som sådan, underlaget är för litet helt enkelt, men jag tog ändå med det, eftersom det är ett frekvent fel som andraspråksinlärare gör (Abrahamsson s. 76).

Orsakerna till att eleverna gör dessa grammatiska fel skiljer sig helt naturligt med tanke på språklig bakgrund. De svårigheter svenska elever har med reflexiva pronomen har delvis sin grund i påverkan från andra språk, främst engelska och danska. Det gäller främst de södra delarna av Sverige. Problemen som gäller kasusböjning tros delvis ha sin orsak i ordföljden. Adjektivkongruens är ett problem för andraspråksinlärare. Ett problem för dem är att svenskan inte är helt grammatiskt konsekvent, dessutom finns dialektal påverkan som ytterligare komplikation. Inkorrekt ordföljd är likaså ett typiskt fel som andraspråksinlärare gör. Den svenska ordföljden skiljer sig rent typologiskt i jämförelse med de flesta andra språk, vilket bidrar till svårigheterna. Bestämdhet eller species i svenska är ett komplicerat system. Många språk saknar svensk motsvarighet gällande bestämdhet, vilket naturligtvis kan orsaka en del inlärningsstörningar hos elever med svenska som andraspråk. Svensk pluralbildning för andraspråksinlärare orsakar en hel del fel, och här kan deras modersmål spela in. Flera språk saknar motsvarande mönster för det, vilket kan bli komplicerat. Ofta övergeneraliseras vissa strukturer på vägen mot kunskap. Den sista kategorin som orsakar svårigheter i min studie för andraspråksinlärare och till viss del svenska elever är verbkongruens. Ingen av forskarna som jag läst tar upp det som en svårighet, men jag hittade några exempel på det. Den svenska elevens inkorrekta verbböjning kan bero på lokal dialekt eller talspråklighet.

Andraspråksinläraren ser ut att sakna kunskap om hur hjälpverb och huvudverb hänger ihop i en sats. En orsak till det kan vara *interferens*.

Grammatikundervisning är ett viktigt i skolan om man ska komma till rätta med vissa av felstrukturerna som eleverna gör. Genom att identifiera olika grammatiska svårigheter, hos både andraspråkselever och svenska, och koppla dem till elevernas språkliga bakgrund, tror jag att de skulle bli medvetna på ett sätt som bidrar till ökad kunskap.

Källförteckning:

Abrahamsson, N. (2009). *Andraspråksinlärning*. Studentlitteratur AB. Lund.

Andersson, E., Hellberg, S., Teleman, U. (1999), *Svenska Akademiens grammatik*. Svenska Akademien. Stockholm.

Bolander, M. (2005). *Funktionell svensk grammatik*. Liber AB. Stockholm.

Hultman, T. (2003). *Svenska Akademiens språklära*. Svenska Akademien. Stockholm.

Hyltenstam, K. & Lindberg, K. (2004). *Svenska som andraspråk*. Studentlitteratur AB. Lund.

Svenska språknämnden. (2005), *Språkriktighetsboken*. Norstedts akademiska Förlag. Otta.

Teleman, U. (1979). *Språkrätt*. Liber Förlag. Malmö.

Tingsell, Sofia. (2007). *Reflexivt och personligt pronomen. Anaforisk syftning hos ungdomar i flerspråkiga storstadsmiljöer*. Liber AB. Stockholm.

Webbsidor:

Institutet för språk och folkminnen.

URL: http://www.sprakradet.se/servlet/GetDoc?meta_id=2033 [20111126]

Institutet för språk och folkminnen. URL: <http://www.sprakradet.se/2010> [20111126]

Institutet för språk och folkminnen. URL: <http://www.sprakradet.se/1951> [20111205]

http://www.skolverket.se/2.3894/publicerat/2.5006?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww4.skolverket.se%3A8080%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D2575 [20120119]